

ŽIVI MATAČIĆ

FOND LOVRO & LILLY MATAČIĆ

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog

Trg Stjepana Radića 4

10000 Zagreb

Tel: +385 (1) 6121184. Faks: +385 (1) 6111267

e-mail: fond-matacic@zg.t-com.hr http://www.fond-matacic.t-com.hr/

ŽIVI MATAČIĆ

uz 110. obljetnicu rođenja

LOVRE pl. MATAČIĆA

Sušak, 14. veljače 1899. – Zagreb, 4. siječnja 1985.

Viktor Žmegač:

MATAČIĆEV DUHOVNI KORIJENI

Rođen u posljednjoj godini devetnaestoga stoljeća Matačić je doživio i preživio stvaranje i rasap triju država, a da je poživio još koju godinu doživio bi i raspad četvrte. Prva iskustva, napose umjetnička, stekao je u posljednja dva desetljeća Austro-Ugarske Monarhije, države koja je u svojim velikim gradovima, poput Beča, Praga i Budimpešte, bila – ponekad i mimo svoje volje – tlo neobično istančane i bogate kulture. Godine u kojima se oblikovala Matačićeva intelektualna i umjetnička svijest, godine prije Prvoga svjetskog rata, glasovito su razdoblje srednjoeuropske kulture: vrijeme kada su u spomenutim gradovima stvarali skladatelji epohalnoga značenja; u Beču Gustav Mahler i zastupnici tzv. Druge bečke škole, Arnold Schönberg, Anton Webern, Alban Berg; u Budimpešti Béla Bartók i Zoltán Kodály; u Češkoj Leoš Janáček i Josef Suk. Obilje je poticaja na istim prostorima, dolazilo s drugih područja misaone i estetske kulture. U Beču – gdje je Matačić proveo odsudne godine u razvojnoj dobi – živost su jamčila djela književne moderne, Hofmannsthal, Schnitzlera, Karla Krausa, Bahra, Stefana Zweiga, rasprave o psihoanalizi Sigmunda Freuda, polemička teorija arhitekture Adolfa Loosa.

Za uranjanje u taj kulturni krug imao je sve preduvjete. Po rodnom mjestu, Rijeci (Sušaku), roditeljskom domu, dvojezičnosti i umjetničkoj darovitosti, životopis hrvatskog dirigenta podsjeća na biografiju velikog dramatičara međuratnog neorealizma Ödöna von Horvátha, u čijem se rodoslovju također očituje prožimanje naroda u Dunavskoj monarhiji, a u isti mah privlačna snaga kulturnih središta njemačkog jezičnog područja u Srednjoj Europi.

Iako su ga podučavali i nastavnici Konzervatorija, Matačić nikada nije stekao bilo kakvu završnu diplomu. Točno je za njega rečeno da se u svom umjetničkom životu svagda iskazivao praksom, stvarnim umijećem, a ne papirom. Moglo bi se čak ustvrditi – na kulturnopovijesno usporedan način – da njegova karijera, premda uvijek usredotočena na srednjoeuropsko tlo, gotovo više odgovara tadašnjoj američkoj predodžbi o putovima društvene i stručne afirmacije (...) pri čemu se ne smije zaboraviti da je on uslijed okolnosti kakve su mu nametnule opće prilike povijesnoga trenutka bio i prisiljen probijati se kako umije, bez povlastica, ukratko, prema rječniku koji je tada počeo prodirati i u Srednju Europu, kao *self-made-man*.

Prilog portretiranju hrvatskoga Maestra u okružju umjetničkih zbivanja povijesnog razdoblja u kojemu je dao svoja vrhunska ostvarenja – a to je desetljeće prije Drugoga svjetskog rata, te poslije doba od sredine pedesetih do početka osamdesetih godina – svakako je razlikovanje pojmove tradicionalizam i akademizam. Akademski konzervativan on nikada nije bio. Vjerojatno je u tome stavu sadržana i svijest o osobnom nekonvencionalnom razvojnom putu. No nije se ni u jednom razdoblju svoga glazbenog djelovanja odrekao temeljnih doživljaja djetinstva i mladosti. Izvodeći djela njemačkoga i austrijskoga kasnog romantizma i njemačke moderne, Wagnera, Brucknera, Brahmsa i Richarda Straussa, Matačić se stalno vraćao svojim izvorištima i najsnažnijim dojmovima. To nije bio konzervativizam uobičajena kova, nego duboko osobna *recherche du temps perdu* – pokušaj da >

Dwight
magnetized
when w

as

se tragovi osobne prošlosti umjetnički objektiviraju. Ravnajući izvedbama Brucknerovih simfonija u Zagrebu, Berlinu, Beču ili Tokiju, zacijelo je imao pred očima svodove bečke Dvorske kapele, u kojoj je kao dječak sudjelovao u izvedbama Mozartovih i Brucknerovih misa.

Europa: to je za Matačića uvijek bila i hrvatska glazba. Obveza prema kulturi svoje domovine bila je dragocjen dio njegova umjetničkog djelovanja. Pojedina su djela hrvatskih skladatelja nastupila svoj put u svijet zahvaljujući upravo Maestru, kojemu su već u međuratnom razdoblju bila otvorena vrata velikih koncertnih dvorana.

U epohi stalna ugrožavanja doista nedvojbenih baštinjenih vrijednosti Matačić je, uopćeno rečeno: u Brucknerovu duhu, snagom svoje umjetničke ličnosti, svojom sugestivnošću pokreta, magijom ruku, očiju i tijela, pa naposljetku i svježinom svojih govornih komentara, stalno otkrivao snagu istinskog erosa prema predaji. Pokreti ruku i palice, krugovi i zamasi u zraku, nestali su nepovratno. Ali ostali su tragovi zazivanja neprolaznosti, i sami neprolazni, jer je u njima zanos koji potiče nove zanose.

(Odlomci iz istoimenog poglavlja objavljenog u monografiji *Matačić*, Zagreb: Fond Lovro & Lilly Matačić – AGM, 1996.)

Eva Sedak:

POUKA USPOMENE

Pitam li se danas i u ovoj prigodi u čemu je fascinacija ljudskim i umjetničkim likom Lovre pl. Matačića, jednog od najvećih glazbenika što ga je dao hrvatski kulturni prostor, usredotočujem se na dva moguća odgovora:

- u energiji izdržavanja na granici i
- u energiji postvarenja sebe glazbom

Musilova umiruća Kakanija uokvirila je doduše samo prva dva desetljeća Matačićeva života, ali je u metaforičkom smislu obilježila čitav njegov život. Rođen na rubu te srednjoeuropske zajednice naroda i školovan u njezinu središtu, on je do kraja svoje karijere slovio kao jedan od posljednjih dirigenata "stare garde", koja je interpretacijsku baštinu prošlosti očuvala do najnovijih dana, čime se na cjelokupnom teritoriju na kojem se odvijala Matačićeva karijera, dakle u Francuskoj kao i Španjolskoj, u Argentini kao i u Japanu, Engleskoj, Poljskoj, Italiji ili Nizozemskoj, nepogrešivo mislilo na austrougarsku duhovnu i civilizacijsku tradiciju kojoj su pripadali dirigenti poput Arthur-a Nikischa ili Hansa von Bülowa, ali i onaku kakvu je do užarenja koncentrirano sažeо upravo "kakanijski" *fin de siècle*.

No, radi li se ovdje doista o *tradiciji* u uobičajenom smislu te riječi? Uz posebnu i do danas neponovljenu vrst nacionalne raznolikosti koju je Matačić prirodno živio čitavog svog vijeka nazivajući je "Europeizmom", to je i vrijeme i mjesto iznimne raznolikosti, zapravo heterogenosti svjetonazora i osobito estetika. Množina stilova i škola, filozofija i naukovanja, političkih i društvenih uvjerenja, do krajnjih je granica relativizirala tradicijski sigurnosni kod, prebacivši teret opredijeljenja u emocionalnu i intelektualnu sferu pojedinca. Neovisni, često buntovni individualac nekonvencionalnog, nerijetko pustolovnog životnog puta i profesionalnog stasanja, prototip je čovjeka s praga stoljeća koji melankolični rezime prošlosti povezuje s razbarušenim oduševljenjem za nadolazeće novo. Razdoblje moderne u književnosti i likovnim umjetnostima, premda manje u glazbi, granično je doba izmiješanih ukusa, moda i tehnika, te bliskog susjedstva trivijalnog i uzvišenog, ozbiljnog i zabavnog, tragičnog i komičnog. To je razdoblje Matačićeva duhovna kolijevka iz koje je crpio snagu za prividna a tako plodonosna proturječja svoje umjetničke naravi: za samopouzdanje i skromnost, nekonvencionalnost i sklonost za etiketu, hedonizam pun bezazlene vedrine i teatralni asketizam, operetu i misu, cabaret i operu iskupljenja, za Agathu Christie i Rilkea. Za poziciju unutar i izvan mnogih granica s koje je sve moguće i koju bismo danas mogli prepoznati kao – postmodernu.

Osim granica vremena, tu su i one prostora.

Matačić pristiže s ruba srednjoeuropske zajednice naroda što ga krležijanski neuvijeno valja nazvati njegovim pravim imenom: provincijom. Nju je najdrastičnije i fizički osjetio u poslijeratnim metežima, 20-ih kao i 50-ih godina kada mu životopis počinje nalikovati onome nekog Kosorovog ili Nehajevljevog antijunaka. Izići... ne potonuti... Dvadesetgodišnji Matačić izlazak ostvaruje snagom nevjericе u realnu okolinu kao svoju pravu sudbinu. Kakanijski europeizam još nije sasvim zaboravljen,

a njegov jugoistočni rub za središte ima ponešto egzotične, obnoviteljske privlačnosti. Tridesetak godina kasnije isti je cilj teže ostvariti: granica je više, od političkih i svjetonazornih do generacijskih. Energija uložena u njihovo svladavanje zapravo je zadivljujuća. Mnogi maestrovi curriculumi, u doba kada to nije bilo jednostavno, navode da je rođen "in Kroatien". Jer za njega tada i kasnije, upravo zaslugom ljudi njegova kova, to znači – svijet. U samo prividno "bezgraničnom" tlocrtu današnjih globalnih prostora pitanje provincije dobiva novu oštrinu i realnost. Nadvladati ju je moguće uvijek na jednak način. Matačićevski.

Energija postvarenja sebe glazbom? Što je u tome posebno? Ta riječ je o vrhunskom glazbeniku koji i ne može drukčije...

Ima nekoliko karizmatskih mjeseta glazbenog repertoara na kojima, svaki put kada ih čujem, neizostavno pomislim na Lovru Matačića. Navest eu ovdje samo dva, prividno slična. Početnih 19 (*Adagio*) taktova *Introitusa* iz Mozartova *Requiema* i prvih 16 taktova prvoga stavka (*Allegro ma non troppo, un poco maestoso*) Beethovenove Devete simfonije. U prvome se slučaju radi o bujanju dinamike u rasponu od *piano* do *forte* i natrag. U drugome je riječ o usponu iz *pianissima* prema *fortissimu*. Velika zvukovna ekspanzija na malom prostoru, no ono što ovdje osobito plijeni početna je maksimalno koncentrirana vibracija zvuka na rubu čujnosti. Karajan, zatvorenih očiju i ruku blago ispruženih ispred sebe. Ili Solti, pomalo nezainteresiran u pripremi za ono veliko što tek slijedi, ponovo dirigirajući, jer *pianissimo* je napokon toliki da publika samo iz pokreta ruku razabire da je stvar već počela. Ili nasmiješeni Abbado, u nekom nježnom savezništvu s tajnom ispred sebe... Nigdje ta vibracija straha, možda jedina u čitavoj Mozartovoj misi za mrtve, i nigdje to beethovenjansko čudo geneze, taj kružni pokret vremena umjesto dotadašnjeg klasičnog dijalektičkog progresivizma, (*ovdje se tišina ne prekida, nego postupno biva nadomještena zvukom* primjećuje Leo Treitler) – kao kod Matačića. Prisjećam se pokusa i nebrojenih nervoznih, nezgrapnih lupanja rukom po pultu, ponovno, nije dobro, pssst - šištao je svoj muzikantski esperanto, uvijek s bečkim naglaskom. Sve dok mu se nije učinilo da čuje taj strah ili to nastajanje, barem donekle onako jasno kao što ga je čuo svojim unutarnjim uhom..., što je bilo dovoljno da se čovjek naježi... Ne metafizički, zbog "poruke" itd., nego stvarno, tjelesno.

Matačićev je muzikalitet bio i duboko tjelesan i erotičan, i na toj je razini bio nepogrešiv. Na nj se naslonilo obrazovanje, kultura, mentalitet, ukus, temperament. Taj mu je nepogrešivi temelj davao slobodu, ali ga je i vodio. Jer izvan granica stilova i estetika, taj je fizikalni muzikalitet Matačić osjećao kod Monteverdija i Glucka kao i kod Brucknera ili Čajkovskog. Taj fizikalni muzikalitet vladao je njegovim poimanjem zvukovnog prostora, crtao globalnu koncepciju zvukovne arhitekture, određivao mjeseta i raspone vršnih opterećenja, upravljao kinetikom vremenskog protjecanja. Tim je fizikalnim muzikalitetom Matačić, napokon, doživljavao sav svijet oko sebe, osobito literaturu. Nezgrapna Wagnerova stihotvorena pamto je naizust ne po metaforičkom kaosu tog verbalnog šipražja, nego prvenstveno po ritmu i melodiji stiha, a potom po djetinjastoj igri kazališne simbolike, jer, istini za volju, Matačić jest bio i čovjek teatra...

Intenzitet Matačićeve zvukovne fantazije i pronicljivost, zapravo inteligencija njegova uha pokretali

su energiju muzikalizacije kao pozitivan životni princip u kojemu nije bilo mjesta suvišnoj racionalnoj kombinatorici, estetskom relativizmu, a pogotovo ne refleksivnom skepticizmu. Jednostavna, vedra i svježa vjera u to što radi i radost nad time kako mu to uspijeva činile su glavni dio njegove interpretativne magije u koju su bezuvjetno vjerovali i njegovi glazbenici i njegovi slušaoci.

A za one ostale? Tko mari....

(Odlomak iz teksta prvi put objavljenog na njemačkom jeziku u katalogu izložbe Matačić postavljene u **Haus Hofmannsthal** u Beču 2003. godine.)

U krugu prijatelja. Desno od Maestra Ivo Vuljević i Milan Horvat.

Jagoda Martinčević:

MAESTRU, OSOBNO ...

U dokumentaciji monografije "Matačić" zabilježeno je više od pedeset tekstova koje sam objavila o Maestru. Čini se sasvim dovoljno materijala iz kojega bi mogao nastati još jedan, za ovu prigodu. No, pitam se je li to baš pravi put u trenutku kad valja osvježiti pamćenje?

Radije ne bih reciklirala ni sebe ni Maestra. Što je rečeno, rečeno je u svoje vrijeme, nadam se i na vrijeme. Danas uspomene na Maestra tražim u nekim drugim prisjećanjima, vrlo osobnim, o kojima nisam imala prilike pisati.

Prema njegovim vlastitim riječima, poznavali smo se još od vremena kada je meni bilo pet godina, u njegovom i mojem "riječkom" razdoblju. Ja se, dakako, toga ne sjećam, no prisjetio se Maestro na našem prvom "službenom" sastanku u restoranu Vinodol.

Bila sam studentica i honorarna suradnica lista *Vjesnik*. Jedna od prvih novinarskih važnih zadaća glasila je: napraviti razgovor s Lovrom Matačićem u povodu premijere *Fidelija* u Zagrebačkoj operi. Sjeli smo u Vinodol, Maestro je naručio gemišt (dva!) i odmah je uslijedila priča o troje riječke kazališne djece koja su se svima, pa i njemu, "penjala na glavu". Doista, Đidi Šutej, Maja Papandopulo i ja, silom prilika i kazališnih poslova naših roditelja, bili smo u kazalištu od jutra do sutra, u garderobama, gledalištu, bifeu, pa i u sobi uvaženog dirigenta koji s djecom baš i nije imao strpljenja.

"Bila si živa ko vrag, a gle sad, sad me intervjiraš, i ja moram biti pametan..." podsmjehnuo se našem ponovnom, sada „odraslom“ susretu.

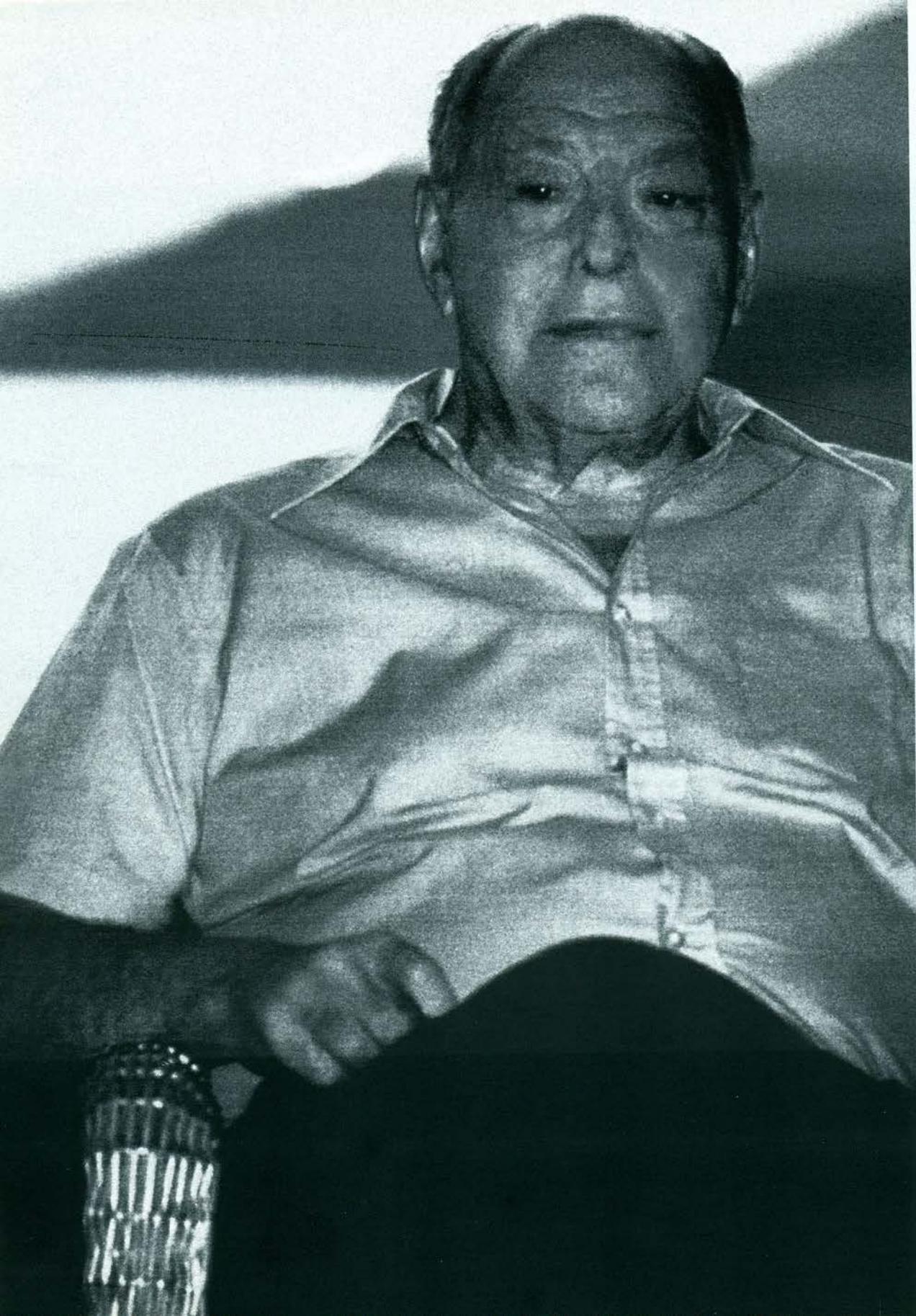
Bila sam puna strahopoštovanja prema velikom Matačiću, a o *Fideliju* baš i nisam puno znala. I tada se otvorio svijet. Puna dva sata Maestro je pričao, i pjevao, i mrmljao i citirao. "Zapamti, nema nježnije fraze od Leonorina uzdaha "Florestan, mein Florestan...", pandan je možda samo još Grofičin finale iz Mozartova *Figarova pira*. Zapamtila sam.

A onda je došlo otrežnjenje. Maestru se žurilo na pokus, hitro je ustao, rekao "Bok, mala" i nestao. Mene, studenticu, ostavio je da platim račun! Mnogo godina kasnije, draga gospođa Lilly je komentirala: "Nije to ništa čudno, pa znaš da on nikada nije imao ni novčića u džepu."

Druženje se nastavilo. Maestro je volio kako pišem, nerijetko je zvao telefonom raspitujući se je li bilo baš tako i tako, a nakon jedne bure u *Vjesniku* koju je izazvao moj naslov „S čim imamo - s tim klimamo“, čak je i nazvao urednika kulturne rubrike uvezši me u zaštitu pred razbjesnjelim primadonama. "Pa kaj, imala si pravo, zbilja klimamo s čim imamo, ali treba znati klimati, i to je „kunst“ ..."

Družili smo se u Zagrebu, Berlinu, Lozici ... Oboje smo voljeli plivati, pa smo tako jedan razgovor za novine obavili u moru, a mnoge smo prekrasne večeri proveli i u susjedstvu na taraci obitelji Pospiš-Baldani.

Jedan od meni najdražih događaja zbio se na mom vjenčanju, u Rokovoj, kod kumova, obitelji Sedak. Društvo se veselilo, pjevalo i plesalo, sve do trenutka kad nas je Maestro doslovce oborio s nogu. U hipu se našao leđima okrenut glasoviru, ukrstio ruke i „na slijepo“ odsvirao jednom rukom motive iz opere *Carmen*, a drugom predigru *Majstorima pjevačima*. Neponovljivo!

Susreti su se nastavili, jednom u kavani berlinskoga hotela „Kempinsky“. Došli smo do Maestrove omiljene teme – Brucknera – kad sam ja brzopletu zaključila kako je meni Bruckner – dosadan!

„Ti si zbilja jedna kolosalna koza ...“ slijedio je srditi komentar, hitar odlazak u najbliži dučan s pločama i iznudeno obećanje da će poraditi na tome kako bih Brucknerovu glazbu što prije zavoljela.

A onda je slijedio vrhunac. Zajednički odlazak na berlinsku izvedbu *Šišmiša*. Poučena iskustvom s Brucknerom, nisam se usudila primijetiti koliko mi je draga ova Straussova opereta. Šutila sam i u loži potiho cupkala za vrijeme uvertire. U jednom trenutku Maestro mi je namignuo i šapnuo:

“Cupkaš, cupkaš, da znaš i ja, ovo ti je kraljica operete, a opereta je jednako dobra kao i Bruckner ...”

Kako je to zvučalo velikodušno! Raspon glazbenih ljubavi od Brucknera do Johanna Straussa! Mislim da sam ga u tom trenutku najbolje razumjela. Doživljavao je glazbu srcem.

Odslušala sam mnoge Maestrove pokuse, za Monteverijeve Vesprae, Orfeja, Tristana, Carmen, Beethovenove simfonije – „Slušaj, molim te, Drugu, čudesna je ...“ – na svakom od njih zbivalo se nešto drugo. Niti jedan nije nalikovao prethodnom, a svaki je bio nova priča o zvuku renesansnog zapjeva, o jonskom stupu, o Wagnerovom erosu ili nožu koji čeka Carmen ... Matačić je pričao i dirigirao poput zanesenjaka, uvijek jednostavno, uvijek strastveno, uvijek dojmljivo zauvijek.

Uistinu se osjećam povlaštenom jer sam poznavala Lovru plemenitog Matačića. Bio je veliki dirigent, najveći kojega sam vidjela za pulmom, i sjajan čovjek, dobar, duhovit, mudar. I skroman, premda to zvuči neobično.

Kad god bih ga upitala: „Maestro, što ste Vi zapravo: dirigent, redatelj, skladatelj?“, uvijek bi odgovarao:

„Ja sam muzikant.“

Vladimir Benić:

FOND "LOVRO & LILLY MATAČIĆ"

NJEGOVANJE USPOMENE NA VELIKOG MAESTRA

Kraj otvorenog glasovira Maestro, pod vidljivim teretom godina i na kraju svojih fizičkih, ali ne i stvaralačkih snaga, s neizbjježnom cigaretom u ruci, nagnut nad otvorenu partituru Beethovenove Treće, ponovno unosi bilješke u notni tekst koji je dirigirao nebrojeno puta, sveudilj otkrivajući u njem nove sadržaje - govori o značenju i veličini Beethovenovih simfonija koje su ga svakodnevno pratile cijelog života. Duh i snaga njegove osobe, kako ih je tada svjedočio, bili su isti kao uvijek: optimizam, stvaralačka energija, vjera u poslanje glazbe za koju je živio i radost života uopće.

Tako je izgledao moj posljednji susret s velikim Maestrom, nekoliko dana prije Božića 1984. godine, u njegovu zagrebačkom stanu u Torbarovoј ulici, svega nekoliko dana pred njegov odlazak 4. siječnja 1985. godine.

Taj posljednji susret budi uspomene na događanja slijedom nekoliko desetljeća koja sam, srećom i sudbinom, proveo u njegovu ozračju.

Sav Maestrov život bijaše glazba, ali ne kao crne točke na notnome papiru, nego kao govor života kojega je glazbom tumačio. Života u kojem se ogledala začudna širina opće kulture te senzibilitet za druge umjetnosti i povjesna zbivanja. Svo to bogatstvo znanja i iskustva imao je potrebu prenositi drugima, mlađima, što je i činio s posebnom radošću.

Već u prvim danima ponovnog uključivanja u normalan život krajem četrdesetih godina prošlog stoljeća, okupio je nekoliko tada vrlo mladih i nadobudnih budućih dirigenata te im otkrivaо tajne glazbene umjetnosti, tumačio način interpretacije i upućivao ih u umijeće dirigentske profesije. To, dakako, nije bila "škola" u uobičajenom smislu te riječi. Maestro je sjedio za glasovirom, svirao, muzicirao i riječima opisivao notni tekst. Za početak Gluck i Mozart, potom Beethovenove simfonije, kasnije Wagner ili Bruckner. Put do dirigentskog pulta je dugotrajan, uvjetovan postupnim svladanjem umijeća, znanja i prakse, nije dovoljno poznavati samo note, valja osjetiti i interpretirati ono što se krije iza njih, valja znati dobro svirati neki instrument, osjetiti glazbu i kroz takvu praksu... Tako nas je učio i govorio Maestro, a sve to u prijateljskom ozračju, uz duhovite upadice, nerijetko s gastronomskom završnicom u nekom od zagrebačkih "purgerskih" odredišta.

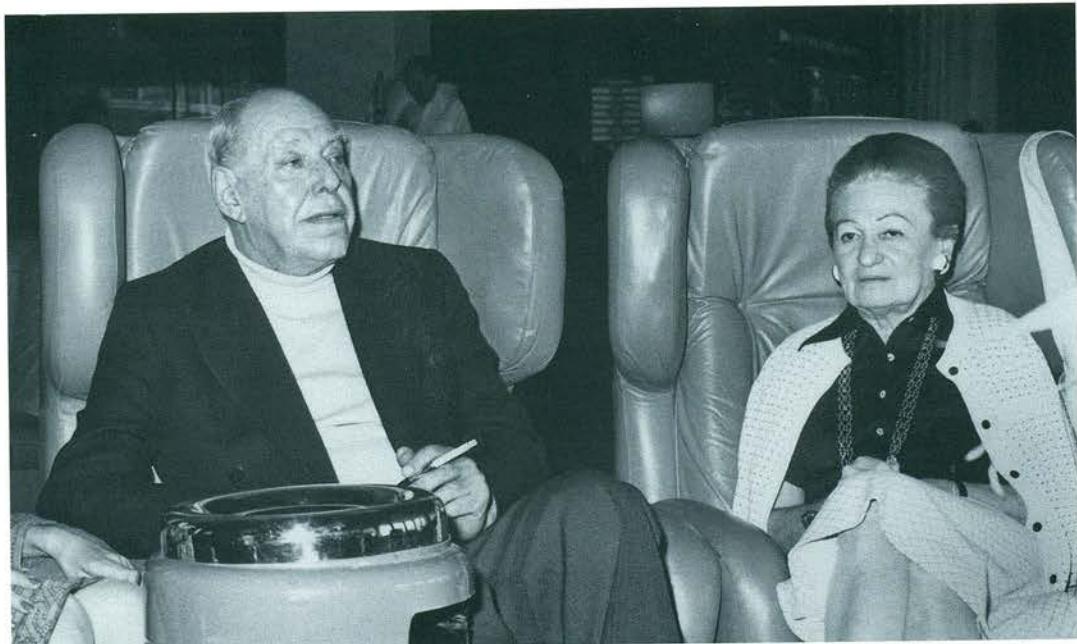
Oni koji su s Lovrom *proživjeli* te dane, usvojili su tako ne samo osnove dirigentske profesije, nego su kao muzičari stekli temelje za svoj ukupni budući razvoj. A da je u onome što nas je učio imao pravo, svjedoči u prvome redu on sam, a potom i veliki umjetnici iz njegove generacije, Karl Böhm, Josef Krips, Hans Knappertsbusch, Clemens Krauss, Georg Szell i drugi, sve do Karajana, ili poneki iz naših krajeva, poput Krešimira Baranovića, Milana Sachsa, Mladena Pozajića ili Borisa Papandopula.

Ostavština maestra Matačića, snimke njegovih izvedbi, pisana dokumentacija, programi, kritike, intervjuji, notne skice i zapisi, ali i još uvijek žive uspomene, sve to govori ne samo o jednom uzbudljivom životnom i stvaralačkom putu, nego i o duhu jednog vremena i u njemu utvrđenom rasporedu vrijednosti. Za nove generacije glazbenih umjetnika to je riznica dragocjenih znanja i spoznaja. Zato je prvi zadatak Fonda *Lovro i Lilly Matačić* da ta znanja i spoznaje čuva i širi. Da čuvajući uspomenu omogući širenje njezine osnovne poruke kroz edukaciju i potporu mlađih dirigenata, te njihovu promociju u zemlji i svijetu.

O djelatnostima Fonda najbolje svjedoči dokumentacija koju donosi ova edicija,

- o četiri Međunarodna natjecanja mlađih dirigenata, kroz koje su prošli deseci natjecatelja iz cijelog svijeta; dobitnici prvih nagrada prema ocjeni Međunarodnog ocjenjivačkog suda afirmirali su se kao uspješni dirigenti u nizu europskih zemalja,
- o dvadesetak stipendista čije je različite oblike stručnoga usavršavanja Fond financijski podupirao i od kojih su mnogi već ostvarili zapažene karijere,
- o živou izdavačkoj djelatnosti unutar koje je uz reprezentativnu monografiju "Matačić", objavljeno nekoliko nosača zvuka na kojima su zabilježene neke od najvažnijih Matačićevih interpretacija,
- o dvadesetijednoj izložbi o Matačićevu životu i radu koliko ih je do danas postavljeno diljem Hrvatske i u inozemstvu, osobito reprezentativno u Beču, Pragu i Berlinu, nekim od središta Maestrova umjetničkog djelovanja, te
- o inicijativama za izradu Matačićevih poprsja, zlatnika s Matačićevim likom, imenovanja ulice i škole Matačićevim imenom.

Razgranatost ovih aktivnosti nastoji se približiti širini Matačićeve umjetničke ostavštine i brinuti da njegova zvjezdana karijera ostane trajnim poticajem budućim naraštajima.

STIPENDISTI FONDA LOVRO & LILLY MATAČIĆ

Tonči BILIĆ	god.	1994., 1995., 2001.
Alan BJELINSKI	god.	1989.
Domeniko BRIŠKI	god.	2007., 2008.
Saša BRITVIĆ	god.	1992., 1993.
Silvana ČULJAK	god.	1994./1995.
Tomislav FAČINI	god.	1996., 1997., 1998., 1999.
Matija FORTUNA	god.	2007.
Branko IVANKOVIĆ	god.	1996., 1997., 1998.
Marko MAGDALENIĆ	god.	1996., 1997.
Josip NALIS	god.	2006., 2007., 2008.
Zoran NOVAČIĆ	god.	1989., 1994., 1995.
Jasenka OSTOJIĆ-RADIKOVIĆ	god.	1994., 1995.
Filip PAVIŠIĆ	god.	2007.
Antun POLJANIĆ	god.	1989.
Neven RADAKOVIĆ	god.	2006.
Marija RAMLJAK	god.	1994., 1995., 2006., 2007., 2008.
Aleksandar SPAŠIĆ	god.	1989.
Ivan REPUSIĆ	god.	2001., 2002., 2003.
Bojan SUĐIĆ	god.	1989.
Mladen TARBUK	god.	1992., 1993.
Mladen TUTAVAC	god.	1992., 1993., 1994., 1995.
Luka VUKŠIĆ	god.	2000., 2001., 2002., 2003., 2005.

PROGRAM OBILJEŽAVANJA 110. OBLJETNICE ROĐENJA LOVRE PL. MATAČIĆA

Pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske gospodina Stjepana Mesića te uz potporu Gradskog poglavarstva grada Zagreba

Svečana sjednica Skupštine Fonda Lovro & Lilly Matačić

14. veljače 2009. godine, u 12 sati
Foyer Velike dvorane KD Vatroslava Lisinskog

Pozdravna riječ M° Vladimira Benića

Pozdravna riječ pokrovitelja

Glazbeni program:

Anton Bruckner, *Locus iste*, motet
Joseph Haydn, *Die Schöpfung*, oratorij, Hob. XXI: 2
Duet i zbor: Von deiner Güt' o Herr und Gott
Zbor: Vollendet ist das große Werk
Izvodi Komorni zbor "Ivan Filipović"
Dirigent Goran Jerković
Solisti: Ana Lice, sopran i Matija Podnar, bariton
Uz glasovir Pavao Mašić

Promocija publikacije ŽIVI MATAČIĆ

Predaja Priznanja Fonda Lovro & Lilly Matačić Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u povodu 35. godišnjice djelovanja i u znak zahvalnosti za dugogodišnju suradnju
Otkrivanje poprsja Lovre pl. Matačića, rad akademskog kipara Kažimira Hraste

Makedonski naroden teatar, opera i balet

Skoplje, 31. svibnja 2009.

Svečana izvedba opere *Aida* Giuseppea Verdija

Dirigent: Zoran Juranić

Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca, Rijeka

Zajčevi dani, listopad 2009. održavaju se u znaku obilježavanja 110. obljetnice rođenja Lovre pl. Matačića

Svečani koncert orkestra Zagrebačke filharmonije pod ravnanjem laureata Međunarodnih natjecanja za mlade dirigente "Lovro von Matačić"

KD Vatroslava Lisinskog, 20. studenoga 2009.

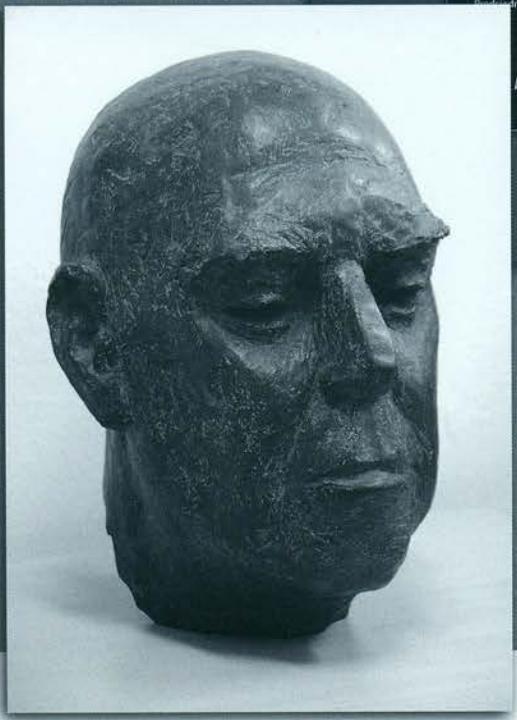
Program:

Petar Iljič Čajkovski, Prva simfonija u g-molu op. 13

Dirigent: Michał Dworzyński

Gustav Mahler, Četvrta simfonija u G-duru

Dirigent: Chi-Bun Jimmy Chiang

LOVRO & LILLY
MATAČIĆ
FOND / FOUNDATION

FOND "LOVRO I LILLY MATAČIĆ" DODJELUJE

ZAHVALNICU

Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog

ZA GOŠTOPRIMSTVO I DUGOGODIŠNјU
USPJEŠNU SURADNJU POVODOM 35. OBLJETNICE
IZVRSNOG DJELOVANJA PALACE "LISINSKI"

U ZAGREBU, 15. PROSINCA 2008.

Predsjednik Upravnog odbora:
dr. sc. Vladimir Benić

V. Benić

Predsjednik Službene
akademije Franjo Parac

Franjo R.

Kažimir Hraste: MATAČIĆ

MEĐUNARODNO NATJECANJE MLADIH DIRIGENTA “LOVRO VON MATAČIĆ”

I. NATJECANJE, 16. – 23. rujna 1995.

Ocjjenjivački sud: Milan Horvat, predsjednik, Hrvatska; Eric Bauer, Švicarska; Valter Dešpalj, Hrvatska; Arnold Katz, Rusija; Kazushi Ôno, Japan; György Györiványi Ráth, Mađarska; Mendi Rodan, Izrael; Rainer Sonne, Njemačka; Krešimir Šipuš, Hrvatska

Umjetnički ravnatelj natjecanja: Igor Kuljerić

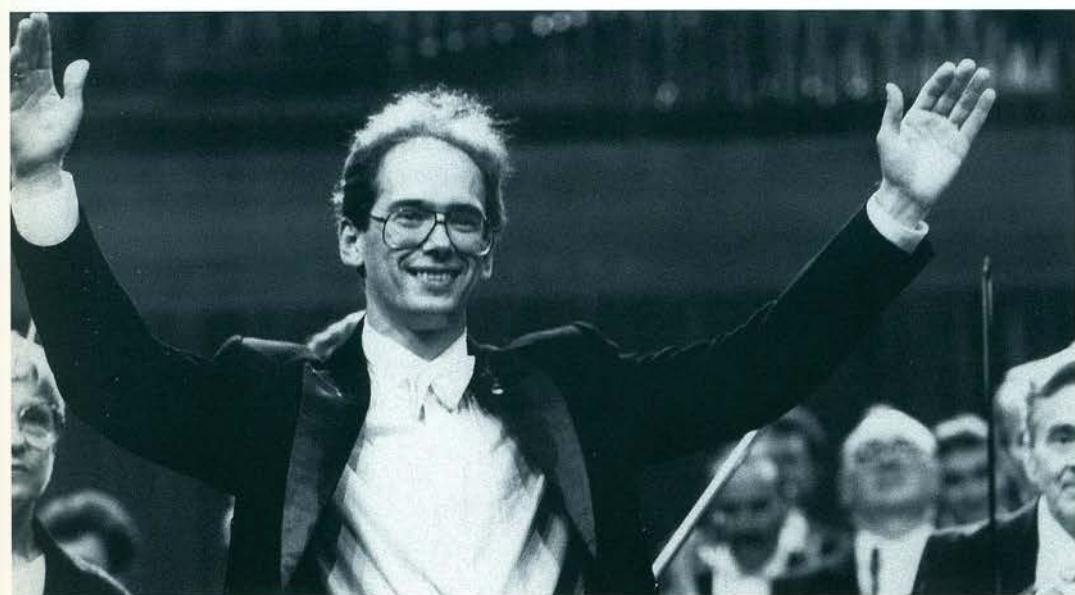
Prva nagrada: Nije dodijeljena

Druga nagrada: Dmitri Liss, Rusija

Treća nagrada: Matthew Rowe, Velika Britanija

Dmitri Liss (1960)

Na Moskovskom je konzervatoriju studirao kod Dmitrija Kitajenka, šefa-dirigenta Moskovske filharmonije, gdje je kao njegov asistent i počeo karijeru. Od 1984. godine dirigira Kuzbaškim simfonijским orkestrom, od 1991. kao njegov šef-dirigent. Od 1995. umjetnički je direktor i šef-dirigent Uralske filharmonije, od 1997. do 1999. glavni ruski dirigent Američko-ruskog orkestra mladih, a od 1999. je šef-dirigent Ruskog nacionalnog orkestra. Nastupao je sa svim vodećim orkestrima u domovini te s nekima od najvažnijih orkestara u Europi i Sjedinjenim Američkim Državama, kao što su Filharmonija iz Sankt Peterburga, Budimpeštanska filharmonija, Holandski simponičari, *Pacific Symphony* i dr., uz prva solistička imena poput G. Kremera, Y. Bashmeta, M. Rostropoviča, N. Gutmana i dr.

II. NATJECANJE, 4. – 9. listopada 1999.

Ocenjivački sud: Klaus Arp, Njemačka; Pavle Dešpalj, predsjednik, Hrvatska; Vladimir Krpan, Hrvatska; Uroš Lajovic, Slovenija; Dmitri Liss, Rusija; Ervin Lukacs, Mađarska; Leo Samama, Nizozemska; Krešimir Šipuš, Hrvatska; Vjekoslav Šutej, Hrvatska; Karlheinz Zoeller, Njemačka

Umjetnički ravnatelj natjecanja: Igor Kuljerić

Prva nagrada: Alan Buribajev, Kazahstan; Druga nagrada: Karen Kamenšek, SAD

Treća nagrada: János Antal, Mađarska

Alan Buribajev (1979.)

Diplomirao je violinu i dirigiranje na Konzervatoriju u Kazaku, a studij je nastavio na *Hochschule für Musik und darstellende Kunst* u Beču. Nakon pobjede na Natjecanju "Matačić", bio je 2001. godine finalist Natjecanja "Malko" u Kopenhagenu i laureat natjecanja "Antonio Pedrotti" u Trentu. Redovito surađuje sa značajnim orkestrima kao što su Drezdenska i Londonska filharmonija, Filharmonija iz Osla, Danski nacionalni orkestar, Simfonijski orkestar Sjeverno-njemačkog radija, *Gewandhaus* orkestar iz Leipziga, Simfonijski orkestri iz Bournemoutha, Gothenburga, Melbourns, Baltimora, Oregonia, Stuttgarta i mnogi drugi. Od 2004. do 2007. bio je glavni muzički ravnatelj Kazališta u Meiningenu, šef-dirigent Astana Simfonijskog orkestra, a odnedavno je šef-dirigent Norrköping Simfonijskog orkestra i prvi dirigent Brabantske filharmonije u Nizozemskoj.

III. NATJECANJE, 5. – 12. listopada 2003.

Ocenjivački sud: Berislav Klobučar, predsjednik, Austrija; Klaus Arp, Njemačka; Vladimir Benić, Hrvatska; Tamás Gál, Mađarska; Stanko Horvat, Hrvatska; Zoran Juranić, Hrvatska; Pascal Rophé, Francuska; Tonko Ninić, Hrvatska; Tiziano Severini, Italija; Kazushi Ôno, Japan; Gianpaolo Coral, Italija

Umjetnički ravnatelj natjecanja: Igor Kuljerić

Prva nagrada: Michał Dworzyński, Polska; Druga nagrada: Dian Čobanov, Bugarska

Treća nagrada: Jakub Hruša, Češka

Michał Dworzyński (1978)

Nakon diplome na Varšavskom konzervatoriju kod A. Wita, asistenture u Simfonijskom orkestru Radia Katowice, usavršavanja na Visokoj školi "Hans Eisler" u Berlinu, te prvih nagrada na natjecanjima u Zagrebu, Suwonu (Korea), pobjeda na londonskom natjecanju "Donatella Flick" (2008.), osigurala je M. Dworzyńskom poziciju dirigenta Londonskog simfonijskog orkestra, Škotskog simfonijskog orkestra BBC-a i orkestra *Northern Sinfonia*, čemu valja pridodati i rad sa Simfonijskim orkestrom Švedskog radija, Simfonijskim orkestrom grada Birminghama, Orkestrom Flamanskog radija, Nacionalnim simfonijskim orkestrom iz Dublina i dr. Uz ovu intenzivnu međunarodnu djelatnost, u novije vrijeme Dworzyński se vraća i poljskim orkestrima, kao što su Nacionalni orkestri poljskog radija u Varšavi i Katowicama, *Sinfonia Varsovia*, mlada Beethoven akademija u Krakovu i orkestar Varšavske nacionalne opere.

IV. NATJECANJE, 24. – 29. rujna 2007.

Ocenjivački sud: Berislav Klobučar, predsjednik, Austrija; Klaus Arp, Njemačka; Nikša Bareza, Hrvatska; Vladimir Benić, Hrvatska; Dmitrij Kitajenko, Rusija; Fimčo Muratovski, Makedonija; Martin Sieghart, Austrija; Vjekoslav Šutej, Hrvatska; Wolfgang Winkler, Austrija; Simone Young, Australija

Prva nagrada: Chi-Bun Jimmy Chiang, Velika Britanija (Hong Kong); Druga nagrada: Gene Tzigane McDonough, SAD; Treća nagrada: Hikaru Ebihara, Japan

Chi-Bun Jimmy Chiang (1978)

Dirigent, pijanist i pjevački pedagog, studirao je od svoje 16. godine na *Trinity College of Music* u Londonu, diplomirao na Baylor sveučilištu u SAD-u, te se usavršavao na *Hochschule für Musik und darstellende Kunst* u Beču. Radio je s velikim dirigentima kao što su S. Ozawa, L. Hager, E. Ortner i dr. Od 2004. godine redovito djeluje kao asistent-dirigent pri opernim produkcijama u *Schlosstheater Schönbrunn*, u kazalištu u Lübecku i na Eutin festivalu u Njemačkoj, a imenovan je i glavnim gostujućim dirigentom *Hong Kong Pan Asia simfoniskog orkestra* i Dječjeg simfoniskog orkestra Hong Konga. Nastupao je i sa Simfonijskim orkestrom Austrijskog radija, Filharmonijom iz Lübecka, te orkestrima *Hong Kong Sinfonietta* i *Orada Philharmonic*.

Alan Buribajev i Igor Kuljerić

Vladimir Benić, Riccardo Muti i Lovro Lisičić

IZLOŽBA "MATAČIĆ"

Autorica: Eva Sedak

Izložba je prvi put postavljena 23. ožujka 1996. godine u foyeru KD Vatroslava Lisinskog

Kronologija daljnjih postava:

Rijeka, Hrvatsko narodno kazalište *Ivana pl. Zajca*, 26. studenoga 1999.

Split, Hrvatsko narodno kazalište, 8. kolovoza 2000.

Omiš, Crkva sv. Spasa, 16. kolovoza 2000.

Dubrovnik, Palača *Sponza*, 10. srpnja 2001.

Ljubljana, *Cankarjev dom*, 18. travnja 2001.

Nova Gorica, Kulturni dom, 8. listopada 2001.

Čakovec, Dom kulture, 8. svibnja 2002.

Trst, *Teatro Verdi*, 16. rujna 2003.

Beč, *Haus Hofmannsthal*, 3. travnja 2003.

Maribor, Slovensko narodno gledališče, 6. prosinca 2003.

Osijek, Hrvatsko narodno kazalište, 21. ožujka 2003.

Sarajevo, Narodno pozorište, 10. svibnja 2004.

Mostar, Hrvatski dom Hercega Stjepana Kosača, 10. svibnja 2004.

Skoplje, Makedonski naroden teatar, 17. prosinca 2004.

Rijeka, Državni arhiv, 18. ožujka 2005.

Varaždin, Palača *Erdödy*, 23. rujna 2005.

Prag, Češka filharmonija (*Rudolfinum*), 11. svibnja 2005.

Zadar, Galerija *Arsenal*, 17. srpnja 2006.

Berlin, Veleposlanstvo Republike Hrvatske, 18. travnja 2007.

Linz, *Brucknerhaus*, 4. listopada 2008.

U pripremi:

Budimpešta, Palača umjetnosti, 11. – 28. lipnja 2009.

RAINIER III

PAR LA GRÂCE DE DIEU, PRINCE SOUVERAIN DE MONACO

Avons nommé et nommons, Officier de l'Ordre
du Mérite Culturel Lovro Von Matacic,
ancien Chef permanent de l'Orchestre National de l'Opéra de Monte-Carlo.

Donné à Monaco le 8 juillet 1979.

Le Prince

Lovro von Matacic

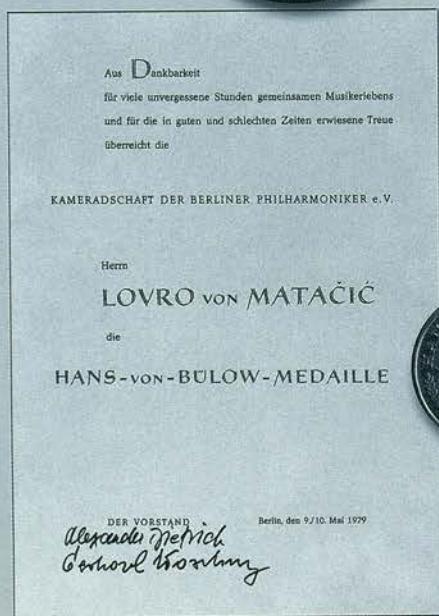
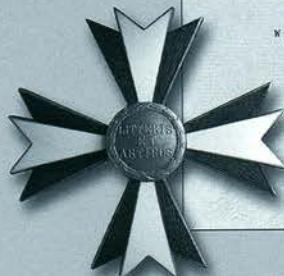
Rainier

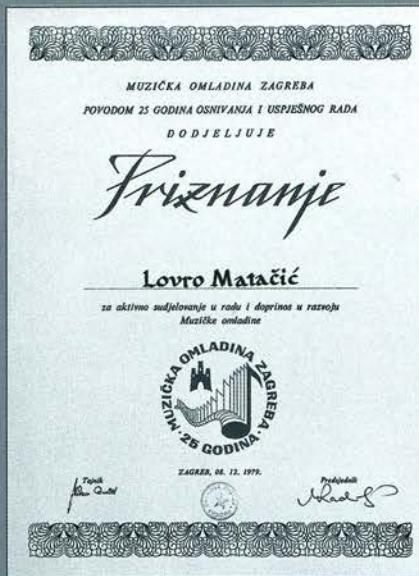
Prince Souverain conformément
à l'ordre de l'Ordre

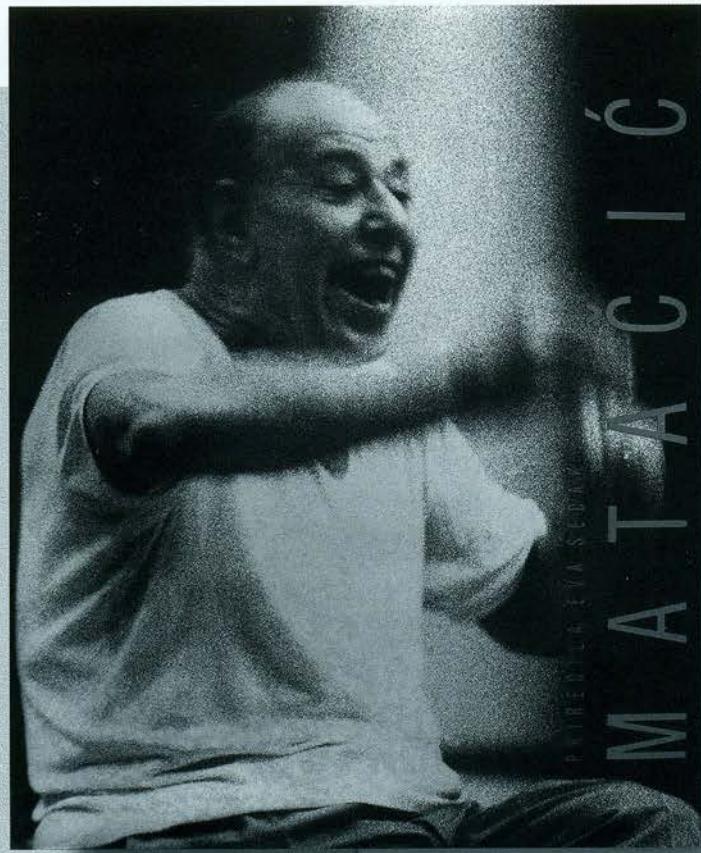

Scène de Matacie sur la croix dans une église de Venise.
Rien n'arrange plus mal que
Coronel Duse

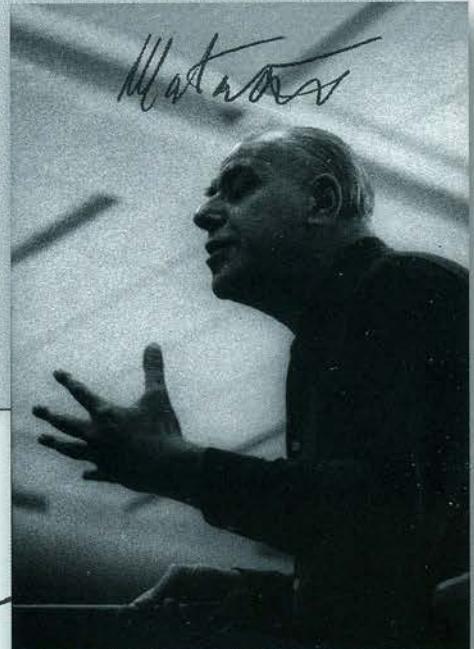

MATAČIĆ

Matačić

Lovro von Matačić Eine Ausstellung aus dem Nachlass des Künstlers

IZDAVAČKA DJELATNOST FONDA LOVRO & LILLY MATAČIĆ

TISKANA IZDANJA

Monografija MATAČIĆ, priredila Eva Sedak, izdano u suradnji s izdavačkom kućom AGM, Zagreb, 1996.

Prvih deset godina Fonda Lovro & Lilly Matačić, urednica Metoda Lhotka, Zagreb 1997.

Katalozi izložaba MATAČIĆ, autorica i urednica E. Sedak

Una mostra dall' eredità dell' artista (prijevod: Katja Radoš), Zagreb, 2003.

Eine Ausstellung aus dem Nachlass des Künstlers (prijevod: Vesna Ivančević-Ježek), Zagreb, 2003.

NOSAČI ZVUKA

Claudio Monteverdi, Vespro della Beata Vergine

Eva Andor, Adrienne Csengery, Đurđevka Čakarević, Werner Krenn, Josip Novosel, Franjo Petrušanec, Ante Mijač

Zbor HRT-a, Zagrebačka filharmonija, dirigent: Lovro Matačić.

Snimka izvedbe u Zagrebu, 5. lipnja 1974., ostvarena u suradnji s Hrvatskom radiotelevizijom,

2 CD ADD HR 4598/99

Modest Petrović Musorgski, Boris Godunov, izvorna verzija.

Vladimir Kinjajev, Aleksej Prončev, Tomislav Neralić, Franjo Paulik, Breda Kalef, Vladimir Ruždjak

Zagrebačka filharmonija, Mješoviti zbor HRT-a, dirigent: Lovro Matačić

Snimka koncertne izvedbe od 27. veljače 1975. ostvarena u suradnji s Hrvatskom radiotelevizijom.

3 CD ORF 329, 2005

Hrvatki skladatelji

Antun Dobronić, Karneval; Josip Štolcer Slavenski, Balkanofonija;

Krešimir Fribec, Vibracije; Igor Kuljerić, Koralna prediga

Zagrebačka filharmonija, dirigent: Lovro Matačić

Snimke koncertnih izvedbi ostvarene u suradnji s HRT-om.

CD ORF 278, 2003.

Richard Wagner

Rienzi, Uvertira

Tristan i Izolda, Predigra i Izoldina ljubavna smrt

Sumrak bogova, Siegfriedovo putovanje Rajnom, Žalobna glazba, Završni pjev Brünhilde.

Zagrebačka filharmonija, dirigent: Lovro Matačić

Sudjeluje Roberta Knie, sopran

Snimka koncerta održanog 11. studenoga 1977. ostvarena u suradnji s HRT-om.

CD ORF 286, 2003.

Krsto Odak, Dorica pleše

Solisti, zbor i orkestar HNK Zagreb, dirigent Vladimir Benić

2 CD ORF 347, 2007.

Giacomo Puccini, Turandot

Solisti, Zbor i simfonijski orkestar HRT-a, Hrvatski pjevački zbor *Ivan pl. Zajc*, Dječji zbor Zagrebački

dječaci, dirigent Vladimir Benić

2 CD ORF 350, 2007.

LOVRO VON MATAČIĆ
ZAGREBAČKA FILHARMONIJA

HRVATSKI SKLADATELJI / CROATIAN COMPOSERS:
Dobronić, Slavenski, Fribec i Kuljerić

LOVRO VON MATAČIĆ
ZAGREBAČKA FILHARMONIJA

RICHARD WAGNER
RIENZI; TRISTAN I IZOLDA; SUMRAK BOGOVA
RIENZI; TRISTAN UND ISOLDE; GÖTTERDÄMMERUNG

FOND LOVRO & LILLY MATAČIĆ

Počasni predsjednik Skupštine:
Milan Horvat

Predsjednik Skupštine:
Frano Parać

Upravni odbor:
Vladimir Benić, predsjednik
Saša Britvić
Prerad Detiček
Mladen Janjanin
Zoran Juranić
Eva Sedak
Berislav Šipuš

Tajnik:
Lovro Lisičić

Izdavač: **Fond Lovro & Lilly Matačić**
Za izdavača: **Lovro Lisičić**
Urednica: **Eva Sedak**
Izvršna urednica: **Metoda Lhotka**
Lektura: **Vedrana Magjarević**
Oblikovanje: **B. Hrkač VISUALMEDIA 2009**
Fotografije: Arhiv HGZ-a, **Fond**, **D. Šiftar**, **E. Midžić**
Tisak: **Intergrafika d.o.o.**, Zagreb, 2009.
Naklada: **300** komada

LOVRO & LIVLY
MATACIC
FOND/FOUNDATION